

Česká republika

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Mutějovice, okres Rakovník

Husova 245, 270 07 Mutějovice

Identifikátor školy: 600 055 825

Termín konání inspekce: 12. až 15. května 2003

Čj.:	022 063/03-5080
Signatura:	ob6cw102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Mutějovice, okres Rakovník je úplná základní škola s kapacitou 240 žáků, která má v současné době 9 tříd a podle stavu ke dni 30. září 2002 ji navštěvuje 181 žáků, z nichž část dojíždí z několika okolních obcí. Jejimi dalšími součástmi jsou školní jídelna s kapacitou 250 jídel a školní družina s kapacitou 95 žáků, která má v tomto školním roce dvě oddělení s celkem 42 zapsanými žáky. Vyučuje se podle vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2. Škola je příspěvkovou organizací s právní subjektivitou. Zřizovatelem je Obec Mutějovice, se sídlem na adrese Malá strana čp. 190, 270 07 Mutějovice.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy v českém jazyce, matematice, fyzice, chemii a hudební výchově vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy v českém jazyce, matematice, fyzice, chemii a hudební výchově vzhledem ke schváleným učebním dokumentům,
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v českém jazyce, matematice, skupině předmětů fyzika a chemie a v hudební výchově.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM V PŘEDMĚTECH ČESKÝ JAZYK, MATEMATIKA, FYZIKA, CHEMIE A HUDEBNÍ VÝCHOVA

Výuku českého jazyka v prvním až devátém ročníku zajišťuje sedm vyučujících, z nichž jedna nemá příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilost. Výuku matematiky zajišťuje celkem šest učitelů. Jedna učitelka z prvního stupně nemá odpovídající kvalifikaci, dále na prvním stupni vyučují ve dvou třídách učitelé, kteří mají odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku na druhém stupni (přírodopis - zeměpis, resp. matematika - zeměpis). Na druhém stupni vyučují matematiku dvě učitelky s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Věkové složení a délka praxe učitelů matematiky je různorodá (dvě učitelky mají kratší pedagogickou praxi 7 a 8 let, dva učitelé mají více než 32 let pedagogické praxe). Pouze jedna učitelka matematiky je místní, ostatní do školy dojíždějí z okolních i vzdálenějších obcí. Veškerou výuku chemie zajišťuje zkušená učitelka s příslušnou kvalifikací. Fyzice vyučuje kvalifikovaná učitelka, která má zhruba osm let pedagogické praxe. Na výuce hudební výchovy se podílejí celkem čtyři učitelé, z nichž pouze dva splňují předepsané podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Jedna z nekvalifikovaných vyučujících hudební výchovy má jen minimální pedagogickou praxi. Z celkového týdenního počtu devíti hodin hudební výchovy je pouze 44 % výuky zajištěno učiteli s předepsanou kvalifikací.

Ve škole jsou ustanoveny metodické sdružení pro první stupeň, metodické sdružení pro přírodovědné předměty, metodické sdružení pro společenskovední předměty a předmětová komise českého jazyka. Zabývají se převážně organizačními záležitostmi, materiálním zabezpečením předmětů, předáváním poznatků ze vzdělávání pedagogů, problematikou úrovně písemných projevů žáků, klasifikací, individuálními vzdělávacími plány, pomáhají organizovat různé akce a život školy. Rezervy jsou ve využití těchto orgánů k soustavné propagaci moderních forem a metod výuky. Pamatováno je na základní metodickou pomoc nekvalifikovaným učitelům. Nekvalifikované vyučující českého jazyka na prvním stupni

pomáhají členové příslušného metodického orgánu, popř. zástupkyně ředitele školy. Učitelé se také zúčastňují dostupných akcí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Prostředky vyčleněné na tyto akce jsou pravidelně čerpány. Školení počítačové gramotnosti v rámci SIPVZ absolvovalo v prvním pololetí tohoto školního roku celkem osm učitelů. Pouze část z nich však pravidelně využívá výpočetní techniku při výchovně-vzdělávací práci či při administrativní činnosti. Někteří nekvalifikovaní vyučující dálkově studují obor učitelství.

Denní provoz školy je řádně zajištěn. Pro zabezpečení provozu ředitel každoročně zpracovává návrh rozpočtu se stanovenými prioritami. Na řízení provozu se vedle ředitele a jeho zástupkyně podílejí vedoucí školní jídelny, hospodářka a školník. Vedena je kniha závad a oprav. Režim školy stanovený řadou vnitřních dokumentů a rozvrhem hodin je dodržován. Plněny jsou také dozory o přestávkách a v jídelně.

Kontrolní činnost vykonává ředitel, zástupkyně ředitele a vedoucí školní jídelny. Kontrola provozu je dostatečně účinná. Ředitel vede tzv. *Deník kontrol*. Kontrole třídní dokumentace unikají drobné dílčí nedostatky - např. nekonkrétní zápisy probíraného učiva. Hospitační činnost provádějí ředitel školy i zástupkyně plánovitě a s přiměřenou frekvencí. Výstupem z hospitací je vždy rozbor s vyučujícím, hospitační záznam a příslušná doporučení. Plánovány bývají také následné hospitace. Obecná zjištění z hospitační činnosti se příležitostně objevují v jednání pedagogické rady. Při inspekci prokázali ředitel i zástupkyně schopnost objektivně posoudit úroveň zhlédnuté výuky. Přesto podle inspekčních zjištění postrádá hospitační činnost větší účinek na modernizaci forem a metod práce zejména v exaktních předmětech, ale i v oblasti hudební výchovy.

Organizace školy je zřetelná a funkční. Zaměstnanci znají své kompetence. Denní provoz a ežim školy umožňují hlavní činnost. Vydán je *Organizační řád* s organizačním schématem, součástí pracovních smluv jsou tzv. pracovní náplně pro jednotlivé pozice ve škole.

Organizaci výchovně-vzdělávací činnosti upravuje *Vnitřní řád Základní školy Mutějovice*, jehož součástí jsou *Dodatek školního řádu*, *Pracovní řád ZŠ Mutějovice* a *Pracovní řád pro vedoucí pracovníky ZŠ Mutějovice*. Předložený dokument (je vyvěšen ve třídách) má po obsahové stránce průměrnou úroveň, zaznamenává pouze příkazy, zákazy a doporučení pro chování žáků; nejsou v něm zakotvena práva dětí. Některá ustanovení překračují pravomoci školy nebo je nelze školou kontrolovat, popř. nerespektují žáka jako osobnost (např. „*Zvonění je pokynem pro učitele k ukončení výuky. Ne pro žáky.*“, „*Žákům není dovoleno zejména: - nosit ve škole nevhodné ozdoby, být nevhodně oblečen, učešán a upraven, chovat se nevhodně a neukázněně na zastávkách a v prostředcích hromadné dopravy ...*“).

Vnitřní informační systém školy je funkční a operativní. Pravidelně jsou svolávána jednání pedagogické rady a provozní porady, oficiální informace jsou předávány na nástěnkách ve sborovně, velikost školy umožňuje denní přístup zaměstnanců k vedení školy. Zveřejňován je roční plán akcí a týdenní plány práce. Rodiče jsou informováni pomocí notýsků a žákovských knížek. Čtyřikrát ročně bývají třídní schůzky. Rodiče si také mohou dohodnout individuální konzultace. Vedení školy spolupracuje s výborem SRPDŠ, zřízena je také Rada školy. Ustanoven je rovněž tzv. žákovský parlament. Parlamentu dosud chybí důvěrník z řad zaměstnanců školy, metodická práce s tímto poradním orgánem je teprve v počátcích. Spolupráce s obcí je na dobré úrovni. Škola udržuje styky se základní školou ve Hředlích a s mateřskými školami v okolí. Na veřejnosti se prezentuje pořádáním plesu, akademie, Dne dětí, vánoční besídky a pod. Příležitostně škola publikuje v regionálním tisku. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2001/2002 obsahuje předepsané informace.

Personální podmínky ve škole jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY V PŘEDMĚTECH ČESKÝ JAZYK, MATEMATIKA, FYZIKA, CHEMIE A HUDEBNÍ VÝCHOVA VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Škola sídlí v dobře udržované dvoupodlažní budově situované v samostatném areálu. Chodby i schodiště jsou prostorné, bezpečné a esteticky podnětné. V přízemí je umístěna školní jídelna, v suterénu jsou šatnové skříňky, rozměrově malá tělocvična a počítačová pracovna. V malé budově na dvoře školy jsou pracovny pro výuku polytechnických předmětů. Některé místnosti této budovy vyžadují úpravy, údržbu a úklid skladovaného materiálu. V části venkovního areálu je plocha pro pěstitelské práce a fóliovník.

Učebny na prvním stupni jsou velmi pěkně upravené, vybavené vesměs renovovaným nábytkem, relaxačními koberci, vyzdobené žákovskými výtvarnými pracemi, nástěnnými tabulemi a obrazy aktualizující učivo. Kmenové učebny na druhém stupni jsou vybaveny starším žákovským i úložným nábytkem. Jejich výzdoba má různou úroveň a jejich prostředí působí spíše stroze. Některé lavice a židle zde svými rozměry neodpovídají věku a výšce žáků. Mnohé tabule ve třídách mají již poškozené nátěry, stěny vyžadují novou malbu.

Ve škole není odborná pracovna českého jazyka. Výuka českého jazyka a matematiky na prvním stupni probíhá v kmenových učebnách. Na druhém stupni se českému jazyku vyučuje rovněž v běžných kmenových učebnách, kde jsou v různé míře umístěny nástěnné tabule a brazy s přehledy učiva, častěji pak v prostorách šesté, sedmé a deváté třídy. Jejich výzdoba byla zaměřena na učební látku různých předmětů; aktualizace učiva českého jazyka a literatury byla patrná především v deváté třídě. Matematice se na druhém stupni vyučuje ve dvou učebnách, v obou jsou nástěnné tabule s matematickým učivem, přesto jsou pro výuku předmětu z hlediska vybavení málo podnětné. Hodiny fyziky a chemie probíhají převážně v pracovně zařízené laboratorními žákovskými stolky s funkčními rozvody vody a odpadů k jednotlivým pracovním místům. V pracovně je málo výzdoby k aktualizaci učiva, není zde dostupně umístěna alternativní literatura, po ruce tu nejsou počítače s výukovými programy. Pro výuku hudební výchovy jsou vyčleněny dvě učebny vybavené klavírem, zčásti opatřené výzdobou aktualizující učivo předmětu.

Škola má vlastní prostory pro školní knihovnu. Její vybavení nábytkem je velmi strohé, podnětnost prostředí po stránce estetické je nízká. Obohacování knižního fondu závisí na finančních možnostech školy, ve školním roce 2001/2002 bylo zakoupeno celkem patnáct knih. Školní knihovna poskytuje pouze základní služby učitelům a žákům, ale neplní funkci moderního informačního centra.

Pro využívání výpočetní techniky nemá škola vytvořeny optimální podmínky. Odborná počítačová pracovna je vybavena patnácti žákovskými pracovišti (šest PC škola dostala v rámci akce Internet do škol, devět PC je z jiných zdrojů), v počítačích je rozdílné softwarové vybavení. Počítače dodané v rámci akce Internet do škol jsou zapojeny do sítě a připojeny k Internetu. Výukové počítačové programy, které jsou na počítačích v odborné pracovně k dispozici, nejsou v současné době při výuce téměř využívány. Šest starších počítačů s výukovými programy pro matematiku a český jazyk je umístěno v učebně prvního ročníku, tyto počítače jsou běžně využívány v procesu výuky.

Na průměrné úrovni je vybavení školy didaktickou a audiovizuální technikou. K dispozici jsou zpětné projektory, televizory a video. Zvuková reprodukční technika (např. přenosné magnetofony, minivěž, gramofon, diktafon) byla v průběhu inspekce využívána hlavně v hodinách hudební výchovy, v ostatních sledovaných předmětech jen výjimečně. Uložení některých zpětných projektorů nesvědčí o jejich využívání ve vyučovacích hodinách.

Vybavení učebními pomůckami pro sledované předměty je průměrné. Výrazně převažují starší pomůcky, jejichž obměna a doplnění bylo v posledních letech minimální. Ve fondu pomůcek pro český jazyk převažují především textové materiály, pedagogové uplatňují ve vyučovacím procesu také vlastní odborné publikace a příručky i další texty. Průměrně vybavený pomůckový kabinet fyziky slouží jako místnost pro pobyt několika učitelek a stejně jako stísněný kabinet chemie poskytuje vyučující ztížené podmínky pro každodenní přípravu frontálních žákovských činností.

Pro výuku všech sledovaných předmětů jsou žáci vybaveni běžnými učebnicemi a učebními texty. Učebnice matematiky používané na obou stupních školy jsou součástí ucelených vydavatelských řad. Žáci prvního ročníku dostávají školní potřeby ve stanovené hodnotě.

Využívání dostupných materiálních zdrojů ve výuce kontroluje vedení školy při hospitační činnosti. Součástí výstupů z hospitací bývají i doporučení vyučujícím používat při výuce v přiměřené míře audiovizuální techniku. Vzhledem k inspekčním zjištěním jsou však tato opatření málo účinná a podpora výuky pomocí didaktické a výpočetní techniky není dosud u mnohých vyučujících samozřejmostí.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy jsou celkově hodnoceny stupněm průměrný.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY V PŘEDMĚTECH ČESKÝ JAZYK, MATEMATIKA, HUDEBNÍ VÝCHOVA A VE SKUPINĚ PŘEDMĚTŮ FYZIKA A CHEMIE
--

Realizace vzdělávacího programu

Škola deklaruje výuku podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Z cizích jazyků je vyučován jako povinný předmět ve čtvrtém až devátém ročníku jazyk německý. V souladu s učebním plánem jsou zavedeny předměty informatika a domácnost (v sedmém až devátém ročníku), technické činnosti (v sedmém a devátém ročníku) a fyzikální praktika (v devátém ročníku). Nepovinné předměty se nevyučují. Ve škole pracuje deset zájmových útvarů, činnost některých z nich je nepravidelná. Vedoucími zájmových kroužků jsou převážně učitelé školy.

Kontrolou učebních plánů za školní rok 2002/2003 bylo zjištěno nedodržení schváleného učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 v těchto případech:

- ve 4. ročníku byly předměty přírodověda a vlastivěda vyučovány čtyři hodiny týdně, schválený učební plán stanoví pro tyto předměty celkovou tříhodinovou týdenní dotaci,
- ve 4. ročníku byly předměty hudební výchova, výtvarná výchova a praktické činnosti vyučovány tři hodiny týdně, schválený učební plán stanoví pro tyto předměty celkovou čtyřhodinovou týdenní dotaci,
- v 5. ročníku byly předměty přírodověda a vlastivěda vyučovány tři hodiny týdně, schválený učební plán stanoví pro tyto předměty celkovou čtyřhodinovou týdenní dotaci,
- v 5. ročníku bylo týdně vyučováno celkem 24 vyučovacích hodin povinných předmětů, celková týdenní hodinová dotace povinných předmětů stanovená schváleným učebním plánem je 25 vyučovacích hodin.

Výuka matematiky, fyziky, chemie a hudební výchovy probíhá v souladu s učebními osnovami deklarovaného vzdělávacího programu.

V rozporu s učebními osnovami českého jazyka bylo ve školním roce 2002/2003 v pátém ročníku probíráno učivo stupňování přídavných jmen (29. školní týden) a v osmém ročníku učivo slovesné třídy a vzory (5. prosinec, 9. prosinec, 12. prosinec, 16. a 19. prosinec 2002, 6. a 9. leden 2003).

Výuka není v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Výuka není v souladu s učebními osnovami vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2.

Zápisy v třídních knihách neuvádějí v některých případech konkrétní probírané učivo, v některých případech zápis o probíraném učivu chyběl (např. v sedmém ročníku ve 25. týdnu ve volitelných předmětech). V průběhu inspekce byly zjištěny drobné dílčí nesrovnalosti v rozvrhu hodin (chybějící vyučovací hodina vlastivědy a pořadí výuky tělesné a výtvarné výchovy v pátém ročníku, nepřesné označení praktických činností v šestém ročníku).

Vedená povinná dokumentace průkazně nezachycuje průběh vzdělávání.

Naplňování učebního plánu garantuje vedení školy sestavováním rozvrhu hodin pro druhý stupeň a kontrolou rozvrhů hodin tříd prvního stupně. Nezávislá kontrola učebních plánů chybí nebo jí některé nedostatky unikají.

Pro snazší orientaci v dodržování učebních osnov sestavují vyučující časové tematické plány učiva pro jednotlivé předměty a ročníky. Rozvržení učiva do jednotlivých ročníků je sice konzultováno v metodických orgánech, konečná zodpovědnost je však ponechána na vyučujících, kteří se při plánování mj. řídí také obsahem používaných učebnic. Při hospitační činnosti je pak spíše kontrolována shoda probíraného učiva s časovými plány nežli relace s osnovami a kontrola tak není dostatečně účinná.

Způsob kontroly plnění učebních plánů a učebních osnov není dostatečně účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk

Hospitováno bylo v devíti hodinách u šesti vyučujících. V době inspekce nebyla pro nemoc přítomna učitelka zajišťující výuku českého jazyka ve druhé třídě. Chybějící příslušná odborná a pedagogická způsobilost u jedné vyučující neměla negativní vliv na kvalitu vyučovacího procesu.

Úvodní motivace spočívala v seznámení s probíraným tématem nebo průběhem hodiny, uplatnil se také společný přednes básně, ve třetině sledovaných vyučovacích jednotek byla tato důležitá fáze opomenuta. Velmi účinně byli průběžně motivováni žáci na prvním stupni, kde vyučující využívali různé hry či soutěže. Žáci byli také motivováni prostřednictvím práce s četbou, vyhledáváním informací z rozličných textových zdrojů, rozhovorem, zajímavými činnostmi či možnostmi uplatnit získané poznatky v praktickém životě apod. Hodinami účelně prolínaly mezipředmětové vazby. Cílená průběžná motivace chyběla ve třetině hodin, což ve dvou případech vedlo k nezájmu žáků o výuku. V menší míře měli žáci možnost podílet se na hodnocení výkonů svých spolužáků. Frekvence průběžné klasifikace v žákovských knížkách je přiměřená, v některých případech nejsou zapsány známky ze slohového výcviku nebo literární výchovy. Objevují se v nich také nemotivující poznámky a hodnocení (např. *Práce v hodině – 5, Opět neměl úkol – 5*). Efektivní závěrečné zhodnocení proběhlo v polovině sledovaných hodin.

Vyučující mají sestavené časové tematické plány, které se opírají hlavně o obsah používaných učebnic, jsou převážně zpracovány formálně a většinou neplní funkci kvalitní pomůcky pro

učitele. Některé plány (např. pro pátou a osmou třídu) nerespektují Úpravy a doplňky vzdělávacího programu Základní škola čj. 25 018/98-22; plán pro pátou třídu obsahoval učivo přísudek jmenný, skloňování číslovek, rozvíjející větné členy aj., které se vyučuje ve vyšších ročnících. V plánu pro osmou třídu bylo učivo o slovesných třídách a vzorech, jež osnovy tohoto předmětu neobsahují. Bezprostřední příprava vyučujících byla zodpovědná, přesto se v plánování objevily nedostatky ve využívání didaktické techniky, patřičná pozornost ve dvou případech nebyla věnována zařazování aktivizujících prvků a cílené průběžné motivaci.

Především výuka na prvním stupni probíhala v lavicích i mimo ně. Většina hodin měla bohatý obsah a vyznačovala se nápaditými činnostmi. Funkčně byly začleněny do vyučovacího procesu didaktické hry, soutěživé prvky, zkušenosti i poznatky žáků ze školní exkurze. Žáci si procvičovali učivo ve skupinách, ve dvojicích či samostatně, byli aktivní a měli velmi dobré pracovní návyky, dovednosti i znalosti. Vyučující si ověřovali pochopení látky častou zpětnou vazbou, důsledně dbali na dodržování zásady přiměřenosti a názornosti, uplatňovali individuální přístup k žákům. V menší míře byly zařazeny problémové či diferencované úkoly. Dvě hodiny na druhém stupni byly založeny na jednotvárných frontálních činnostech, žáci o učivo nejevili zájem, byli pasivní. V poslední fázi sledovaných hodin nebyla věnována patřičná pozornost závěrečnému shrnutí.

Základní psychohygienické zásady byly dodržovány, přesto v této oblasti byly zjištěny dílčí nedostatky - např. zasahování výuky do přestávky, nezařazování relaxačních prvků; některé lavice nebo židle svou výškou neodpovídaly somatickým potřebám žáků.

Výuka byla podpořena učebnicemi a pracovními listy, ve velmi zdařilých hodinách byly účelně začleněny knihy z umělecké a naučné literatury, obrazový materiál, různé kartičky, připravené úkoly či záznamy na tabuli apod. Pouze v první třídě byly k zefektivnění vyučovacího procesu využity výukové programy na PC, ve zbývajících hodinách nebyla didaktická technika využita.

Pedagogové ve většině hodin vytvořili příjemnou a pracovní atmosféru. Ve dvou případech byl ze strany vyučujícího uplatňován výrazně autoritativní přístup. Žáci při skupinových činnostech velmi dobře spolupracovali, chovali se k sobě ohleduplně. Především při hodinách čtení a slohového výcviku byly cíleně rozvíjeny komunikativní dovednosti žáků. Žáci měli možnost vyslovit svůj názor a obhajovat ho, nabízený prostor pro komunikaci využívali v různé míře. Pozitivem většiny sledovaných hodin bylo respektování dohodnutých pravidel chování ze strany žáků, k nežádoucím projevům v jejich chování docházelo ve dvou hodinách. Verbální projev vyučujících byl celkově velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu český jazyk jsou hodnoceny stupněm velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika

Hospitováno bylo celkem v osmi hodinách matematiky, z důvodu onemocnění vyučujících nemohly být uskutečněny hospitace plánované ve druhém, šestém a osmém ročníku. Chybějící odborná a pedagogická způsobilost se na kvalitě výuky projevila pouze dílčím způsobem.

Vstupní motivace měla většinou formu seznámení s cílem, nebo programem hodiny. Vhodná průběžná motivace byla uplatněna hlavně v hodinách hospitovaných v nižších ročnících, kde k aktivizaci žáků přispívala také pestrá náplň hodin a časté střídání činností. Rezervy byly (s výjimkou prvního a třetího ročníku) v pozitivním motivačním hodnocení výkonů žáků v průběhu hodin, závěrečné hodnocení práce chybělo v polovině všech hospitovaných hodin. Frekvence průběžné klasifikace v žákovských knížkách zabezpečuje rodičům dostatečnou informovanost o průběhu vzdělávání v matematice, ve třetí, čtvrté, páté, sedmé a deváté třídě

často není v žákovských knížkách zapisováno konkrétní učivo, které bylo předmětem klasifikace.

Učivo, zařazené do zpracovaných časových tematických plánů pro jednotlivé ročníky, odpovídá učebním osnovám. V plánech je uvedena plánovaná hodinová dotace pro jednotlivé tematické celky, učivo je rozvrženo do jednotlivých měsíců. Bezprostřední příprava na hospitované hodiny byla většinou pečlivá, dílčí rezervy byly v promyšlení různých forem práce a využívání učebních pomůcek a didaktické a výpočetní techniky.

Ve všech hospitovaných hodinách převažovala společná a samostatná práce žáků, ve dvou hospitovaných hodinách byla zařazena skupinová práce. Pouze tři hospitované hodiny se vyznačovaly pestrou náplní s častým střídáním činností, v ostatních vyučovacích hodinách převažovala frontální výuka s malým aktivním zapojením všech žáků do výuky. Efektivní závěrečné shrnutí učiva bylo provedeno jen v polovině hospitovaných hodin.

Z hlediska psychohygieny výuky byly výhodou nízké počty žáků ve většině tříd (např. v první třídě 11 žáků, ve třetí a v páté třídě 16 žáků, v deváté třídě 18 žáků). Z tohoto pohledu je výrazně neuspokojivá situace v sedmé třídě, kde je v současné době 35 žáků. Přestože jsou žáci této třídy na jednu hodinu matematiky rozděleni do dvou skupin, projevuje se vysoký počet žáků jejich špatnou koncentrací a sníženou pozorností. Výuka matematiky je většinou zařazena v rozvrhu hodin na první a druhou vyučovací hodinu, pouze hodiny, ve kterých je sedmá třída dělena, jsou zařazeny na čtvrtou a pátou vyučovací hodinu. Vyučující většinou dbali na pravidelné větrání učeben. Světelné podmínky byly převážně dobré; pouze v jedné hospitované hodině ve čtvrté třídě zhoršené (při nepříznivých povětrnostních podmínkách - zataženo, oblačno - nebylo zapnuté osvětlení). Výrazným nedostatkem byla zhoršená čitelnost zápisů na tabuli v učebně, ve které převážně probíhá výuka matematiky na druhém stupni, způsobená poškozeným povrchem tabule.

Výuka byla většinou málo názorná, rezervy byly ve využívání učebních pomůcek a didaktické a počítačové techniky. Kromě učebních textů a tabule byly ojediněle používány kartičky či kopírované listy se zadáním příkladů. Pouze v jedné hodině v prvním ročníku byl využit výukový počítačový program, jiná didaktická technika používána nebyla.

Interakce a vzájemná komunikace mezi vyučujícími a žáky byla bezproblémová v hospitovaných hodinách v nižších ročnících, ve kterých byla klidná, nestresová pracovní atmosféra. Ve vyšších ročnících většinou převládal dominantní projev učitelky.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice jsou celkově hodnoceny jako průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině předmětů fyzika a chemie

Týdenní časová dotace obou předmětů odpovídá učebnímu plánu přijatého vzdělávacího programu. Nabídka je pro žáky devátého ročníku rozšířena o volitelný předmět fyzikální praktika. Hospitováno bylo u obou vyučujících celkem ve třech hodinách, vzhledem k pracovní neschopnosti učitelky byla zhlédnuta pouze jedna hodina fyziky. Učivo obou předmětů je řádně plánováno a probíráno v souladu s osnovami. Hospitované hodiny byly učitelkami vesměs dobře připraveny.

Motivace žáků k práci byla v jednotlivých hodinách rozdílná a značně se lišila i v různých částech zhlédnutých hodin. Velmi dobře spolupracovali žáci při chemii v deváté třídě, poměrně účinně se dařilo aktivizovat žáky při chemii v osmé třídě. Žáci šestého ročníku zůstávali v hodině fyziky po většinu času značně pasivní, snaha učitelky o řízený rozhovor se mýjela účinkem, jisté oživení přineslo až zařazení frontálního a demonstračního pokusu v závěru.

Klasifikace v žákovských knížkách má přiměřenou četnost, klasifikace pozorovaná v hodinách byla objektivní a motivující. Grafická úprava sešitů některých žáků je zanedbaná.

V organizaci všech hodin byla patrná snaha o zařazení činnostních prvků učení. Realizace těchto záměrů však měla rozdílnou úroveň. Pestrou stavbu měla hodina chemie v deváté třídě, kde se žáci aktivně podíleli na expozici učiva. Žáci osmé třídy se aktivně zúčastnili alespoň procvičování probrané látky, kdy jim byla následně poskytnuta zpětná vazba. Hodina fyziky byla vedena po většinu času verbálně, žákovský pokus vhodný k přemýšlení a interpretaci byl využit pouze k závěrečné ilustraci učiva. S výjimkou jedné hodiny chyběla jakákoliv diferenciací úkolů podle schopností žáků, stejně jako individuální přístup ke slabším či výrazně nadaným žákům.

K materiální podpoře výuky byly využity běžné učební texty, křížovky, kartičky, ve dvou hodinách také názorné pomůcky a materiál k provádění pokusů. Při hodině fyziky použila učitelka zpětný projektor, žáci devátého ročníku zpracovali mimo hodinu referáty s pomocí informací získaných z Internetu. Alternativní literatura ani počítače v učebnách nebyly. Základní psychohygienické podmínky byly vytvořeny. Relaxaci či odlehčení postrádali žáci v šesté třídě.

Ve všech hodinách se žáci chovali ukázněně a dodržovali vžitá pravidla komunikace. Na rozvoj komunikačních dovedností žáků bylo pamatováno zejména v deváté třídě, kde žáci věcně a s jistým přehledem diskutovali. Nedostatkem je, že referáty byly většinou předčítány. V šesté třídě žáci téměř nevyužívali nabízeného komunikačního prostoru, většinu mluvního projevu zde obstarávala učitelka. Atmosféra byla v obou hodinách chemie příjemná a pracovní, v další hodině spíše neosobní.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů fyzika a chemie jsou na základě zhlédnutých hodin celkově hodnoceny jako průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu hudební výchova

V každém ročníku se v souladu s učebním plánem deklarovaného vzdělávacího programu vyučuje po jedné hodině hudební výchovy týdně. Zájemcům škola nabízí hru na zobcovou flétnu, zpěv ve sboru, příležitostně také účast v pěveckých soutěžích. Hospitováno bylo u všech vyučujících, celkem v sedmi hodinách. Absence předepsané odbornosti se v některých případech negativně projevila omezením výběru forem a metod práce. Učivo je řádně plánováno. Na všechny zhlédnuté hodiny byli vyučující připraveni.

Ve většině zhlédnutých hodin byli žáci převážně účinně motivováni k připraveným činnostem. K aktivizaci žáků využívali učitelé vlastních instrumentálních a vokálních dovedností, reprodukci hudebních ukázek, obrazový materiál, pomůcky, skládačky, křížovky, drobné hry. Příjemným rozhovorem motivovala děti učitelka v první a ve třetí třídě. V jedné hodině se motivace žáků vytrácela při zdlouhavém procvičování teoretického učiva, v další hodině se žáci spíše podřizovali autoritě vyučujícího. Frekvence známek v žákovských knížkách je postačující, celková klasifikace mírná, často je však předmětem zkoušení či písemných testů teoretické učivo, což neodpovídá filozofii předmětu.

Organizace zhlédnuté výuky spočívala z větší části ve zpěvních a poslechových činnostech, pouze žáci na prvním stupni měli příležitost k vyjádření rytmu pohybem a možnost instrumentace pomocí jednoduchých nástrojů. Zpěv žáků byl veden zásadně jednohlasně a jeho nácvik byl i u starších žáků založen pouze na sluchové nápodobě. V průběhu školní docházky dětem chybí systematická hlasová výchova. Při hodině ve čtvrté třídě bylo teoretické učivo probíráno izolovaně, bez spojení se znějícími tóny. Ve dvou hodinách na druhém stupni učitelka přehledně strukturovala historizující učivo a vhodně je ilustrovala zvukovými

nahrávkami, z časových důvodů však v některých fázích upřednostňovala encyklopedičnost výuky před aktuálními prožitky žáků. Někteří žáci deváté třídy měli připravené referáty.

Při výuce předmětu využívají učitelé klavír, kytaru, zvukovou reprodukční techniku, obrazový materiál, zpěvníky, drobné pomůcky. Na prvním stupni měli žáci k dispozici také rytmické orffovské nástroje. Psychohygienické podmínky byly dodržovány. Mladší žáci měli možnost pohybu.

Atmosféra ve třídách byla převážně příjemná až radostná. Až na jednu výjimku byli žáci zcela ukázněni a nezneužívali relativní volnosti k přestupování vžitých pravidel komunikace.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v hudební výchově jsou celkově hodnoceny jako průměrné.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Od školního roku 2000/2001 škola každoročně využívá ke zjišťování výsledků vzdělávání v devátém ročníku komerční evaluační nástroje. Jsou zadávány testy z českého jazyka, matematiky, přírodovědného základu, humanitního základu a německého jazyka.

Výsledky vzdělávání v českém jazyce a matematice jsou ověřovány ve všech ročnících prostřednictvím zadávání vlastních písemných prací. Práce jsou zadávány většinou čtyřikrát ročně (dvě v každém pololetí). Analýzy výsledků těchto písemných prací by vyučující měli pravidelně předkládat vedení školy, v době inspekce však byla u vedení školy k dispozici pouze jejich malá část. Vypovídací hodnota a kvalita zpracování rozborů vlastních písemných prací má rozdílnou úroveň (vedení školy jednotné požadavky na jejich zpracování nestanovilo), často v nich není uvedeno datum písemné práce, ani období, ve kterém bylo učivo zařazené do písemné práce probíráno.

Přehledné výsledky žáků devátého ročníku školy v komerčních testech v inspekci sledovaných předmětech (český jazyk, matematika a přírodovědný základ) v posledních třech letech a jejich porovnání s výsledky žáků všech zúčastněných škol, resp. s výsledky žáků z tzv. vesnických škol jsou uvedeny v následující tabulce.

školní rok	předmět	úspěšnost žáků školy	průměrná úspěšnost všech zúčastněných škol	průměrná úspěšnost zúčastněných vesnických škol
2002/2003	český jazyk	61,2 %	53,0 %	51,0 %
	matematika	57,7 %	52,2 %	49,8 %
	přírodovědný základ	53,8 %	57,6 %	56,6 %
2001/2002	český jazyk	65,0 %	69,6 %	67,4 %
	matematika	44,7 %	50,8 %	47,2 %
	přírodovědný základ	44,2 %	51,5 %	50,0 %
2000/2001	český jazyk	68,6 %	63,5 %	61,0 %
	matematika	61,0 %	40,4 %	34,9 %
	přírodovědný základ	56,0 %	59,7 %	58,2 %

V tomto školním roce dosáhli žáci devátého ročníku v komerčních testech v českém jazyce a matematice nadprůměrných výsledků, z přírodovědného základu byly výsledky žáků školy horší než průměrné.

Porovnáním předložených rozborů vlastních písemných prací byly v rámci jednoho předmětu zaznamenány výrazné rozdíly mezi jednotlivými třídami. Např. v písemné práci z matematiky zadávané ve třetím čtvrtletí tohoto školního roku měli žáci šestého ročníku úspěšnost 61 %,

žáci osmého ročníku 42 % a žáci devátého ročníku 51 %. Výrazné rozdíly byly rovněž při porovnání výsledků písemných prací z různých předmětů v rámci jedné třídy (např. v šestého ročníku byla z písemných prací zadávaných ve třetím čtvrtletí tohoto školního roku v českém jazyce průměrná známka 2,36 a v matematice 2,74).

Výsledky komerčních testů projednává vedení školy s vyučujícími příslušných předmětů. Na základě výsledků těchto testů nebyla vedením školy zatím přijímána žádná opatření. Ze strany vedení školy nejsou systematicky sledovány a vyhodnocovány výsledky písemných prací zadávaných jednotlivými vyučujícími, ani analýzy těchto prací, které vyučují zpracovávají. Výsledky písemných prací z matematiky jsou v tomto školním roce pravidelně porovnávány v rámci metodického sdružení přírodovědných předmětů na druhém stupni.

Počet žáků prospívajících s dostatečnými a neprospívajících je statisticky sledován, je uváděn jako příloha zápisů z pedagogických rad.

Vzhledem k inspekci sledovaným předmětům se žáci školy zúčastňují okresních kol některých předmětových soutěží z českého jazyka, matematiky a hudební výchovy. Dlouhodobě dobrých výsledků dosahují v pěveckých soutěžích (v tomto školním roce 2. místo v okresním kole soutěže Karlovarský skřivánek, ve školním roce 2001/2002 2. a 3. místo v okresním kole soutěže Dětská porta a 2. a 3. místo v okresním kole soutěže zájmové umělecké činnosti ve zpěvu).

Celkově jsou průběh a výsledky vzdělávání a výchovy hodnoceny stupněm průměrný.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané Školským úřadem Rakovník dne 2. května 2000 pod čj. škol./2000 je v souladu se změnou zřizovací listiny vydanou Obcí Mutějovice dne 25. června 2001, evidenční číslo 11/1992, s účinností od 1. ledna 2001
- V průběhu inspekce bylo ve škole provedeno dotazníkové šetření ve prospěch výzkumného úkolu „Stav výuky fyziky v základních školách a ve středních školách“, jehož řešiteli jsou Západočeská univerzita v Plzni, Fyzikálně pedagogická sekce Jednoty českých matematiků a fyziků a Česká školní inspekce. Akce proběhla v souladu s projektem výzkumu. Zúčastnili se jí učitelka fyziky a žáci jedné vybrané třídy. Veškerá dokumentace použitá při šetření žáků byla předána cestou ústředí ČŠI k souhrnnému zpracování pro globální hodnocení podmínek a průběhu vzdělávání. Údaje, související s výzkumným šetřením, nebyly a nebudou použity k hodnocení školy, které se provádí v rámci inspekční činnosti.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané Školským úřadem Rakovník pod čj. škol./2000 dne 2. května 2000
2. Změna zřizovací listiny vydaná Obcí Mutějovice dne 25. června 2001, evidenční číslo 11/1992, s účinností od 1. ledna 2001
3. Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu k 30. 9. 2002

4. Organizační řád Základní školy Mutějovice, Husova 245, okr. Rakovník ze dne 3. ledna 2001
5. Vnitřní řád Základní školy Mutějovice, bez uvedení data
6. Pracovní řád pro vedoucí pracovníky ZŠ Mutějovice ze dne 1. září 2000
7. Dodatek školního řádu, bez uvedení data
8. Pracovní řád ZŠ Mutějovice, bez uvedení data
9. Rozvrh hodin podle tříd za školní rok 2002/2003
10. Rozpis zvonění
11. Rozvrhy hodin jednotlivých tříd za školní rok 2002/2003
12. Rozvrh hodin podle učitelů za školní rok 2002/2003
13. Katalogové listy žáků ze školních roků 2001/2002 a 2002/2003
14. Třídní knihy všech tříd ze školních roků 2001/2002 a 2002/2003
15. Záznamy z pedagogických rad za období od 28. dubna 2002 do 16. dubna 2003
16. Záznamy z provozních porad za období od 28. dubna 2002 do 6. května 2003
17. Zápisy z jednání metodických orgánů ve škole za školní rok 2002/2003
18. Seznam pracovníků školy zpracovaný ředitelem školy dne 12. května 2003 pod čj. 15/2003
19. Vysvědčení o pedagogické způsobilosti č. 545/92 vydané Universitou Karlovou dne 13. února 1992
20. Přihláška na vzdělávací akce v Pedagogickém centru Střední Čechy ze dne 15. ledna 2003
21. Výpis z účtu č. 518 - 8, strana 83 - „Čerpání prostředků na akce DVPP“
22. Přehled školních potřeb poskytovaných žákům I. třídy vypracovaný ředitelem dne 18. května 2003
23. Žákovské knížky a záznamové deníčky žáků
24. Časové tematické plány učiva českého jazyka, matematiky, fyziky, chemie a hudební výchovy
25. Plány práce metodických orgánů ve škole (první stupeň, společenskovědní předměty, přírodovědné předměty) na školní rok 2002/2003
26. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2001/2002 ze dne 19. srpna 2002, čj. neuvedeno
27. Výsledky komerčních testů žáků devátého ročníků ze školních let 2000/2001, 2001/2002 a 2002/2003
28. Rozbory písemných prací z českého jazyka a z matematiky ze školního roku 2002/2003
29. Přehled výsledků žáků školy v předmětových soutěžích z českého jazyka, matematiky, fyziky, chemie a hudební výchovy za školní rok 2001/2002 a 2002/2003
30. Hospitační záznamy ředitele a zástupkyně ředitele školy
31. Hospitační záznamy ČŠI
32. Vzorový žakovský sešit a písemných prací
33. Inspekční zpráva čj. 022 172/98-5067 ze dne 29. října 1998

ZÁVĚR

Personální složení pedagogického sboru je poměrně příznivé. Většinu výuky zajišťují učitelé se středně dlouhou profesní praxí, kteří převážně splňují podmínky pedagogické způsobilosti, někteří si doplňují kvalifikaci studiem učitelství na pedagogické fakultě. Zájem je i o dostupné akce dalšího vzdělávání. Také po odborné stránce převládá kvalifikovaná výuka, vzhledem k malému počtu pedagogických pracovníků však musí mnozí učitelé vyučovat i předměty mimo svoji odbornost. Nedostatky jsou v oblasti motivování pracovníků k zařazování moderních činnostních metod do výuky. Metodické orgány neposkytují v tomto směru systematickou pomoc, kontrolní systém sice přináší řediteli dostatek informací, tlak na změnu postojů vyučujících a stylu jejich práce však není vždy účinný.

Příznivé jsou také prostorové podmínky v budově i venkovním areálu, s výjimkou některých kabinetů. Vnitřní zařízení je na obvyklé úrovni, učebních textů je dostatek, rezervy jsou ve vybavení školy novými pomůckami a zejména ve využívání didaktické a výpočetní techniky v hodinách.

Ve zhlédnutých hodinách bylo učivo předáváno většinou srozumitelně a se snahou o účinné procvičení. Převládá tradiční způsob výuky s dominantní rolí učitele a s nižším podílem aktivní účasti žáků na expozici učiva. Mnohdy nebyla doceněna úloha motivace a názornosti, často chyběl rozvoj diskuze či diferenciacce učiva z hlediska jeho obtížnosti pro různě nadané žáky. Atmosféra byla většinou pozitivní, na prvním stupni velmi příjemná. Byly zjištěny nedostatky v dodržování učebních plánů i učebních osnov.

V porovnání se zjištěním poslední inspekce uskutečněné v říjnu 1998 došlo především ke změně ve vedení školy, v jejímž čele stojí nyní nový ředitel. Založen byl poradní žákovský orgán, zlepšilo se vybavení počítači, učitelský sbor je stabilizován. Přetrvávají rezervy v práci metodických orgánů. Ve zpracování řádu školy zůstávají nedostatky. Ve výchovně-vzdělávací práci se již objevují nové podněty, celkové hodnocení výuky zůstává průměrné.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Petr Jiroš	P. Jiroš v.r.
Členové týmu	Mgr. Miroslava Březinová	M. Březinová v.r.
	Mgr. Viktor Keller	V. Keller v.r.

Další zaměstnanci ČŠI

Hana Vejdovská
Josef Hurt
Soňa Kušmierczyková

V Berouně dne 5. června 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 10. června 2003

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Podpis

Mgr. Pavel Kantořík

P. Kantořík v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	2003-07-04	Předáno osobně.
Zřizovatel	2003-07-02	022 091/03-5080
Rada školy	2003-07-02	022 092/03-5080

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány.